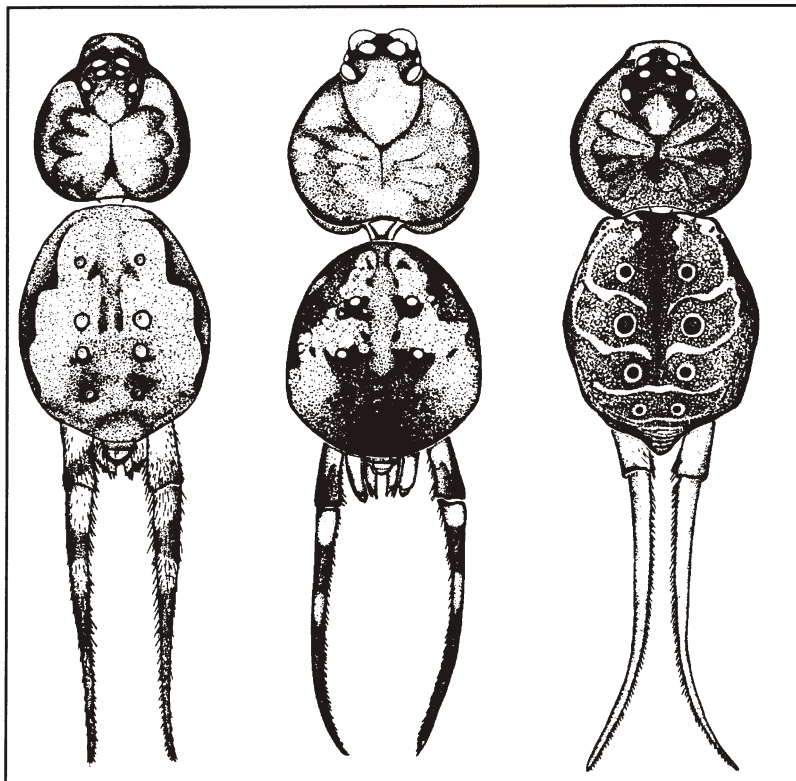

PAVOUK

Zpravodaj Arachnologické sekce České společnosti entomologické
Číslo 10
březen 1999

Arachnofauna České republiky

Zaznamenali jsme výskyt pěti pro Českou republiku nových druhů pavouků.

Walckenaeria alticeps (Denis, 1952). Vyskytuje se běžně v lesích, zatímco *W. antica* na otevřených plochách. K determinaci je třeba dobrý mikroskop, samce lze determinovat podle Kronestedta (Kronestedt 1980), či sekundárně podle Robertse (Roberts 1985), samičky na základě preparátu vulvy dle Wunderlicha (Wunderlich 1972).

Maro lehtineni Saaristo, 1971. Jeden sameček byl uloven J. Vaňkem na Studniční hoře v Krkonoších. Determinaci potvrdil M. Saaristo.

Alopecosa fabrilis (Clerck, 1757). Vlhošť, lgt. J. Spišek.

Tmarus stellio Simon, 1875. Soutok Dyje a Moravy, past na dubu, lgt. J. Schlaghamerský.

Leptyphantes zebrinus (Menge, 1866). Jedna samička tohoto zapomenutého druhu, který není uveden ani v nejmodernějším klíči evropských pavouků, byla ulovena na Děčínském Sněžníku při sběrech, které organizuje E. Kula. Že se jedná o mimořádný nález rozpoznal mezi tisíci exemplářů známých druhů V. Bryja. Druh determinoval zcela fenomenálně J. Buchar.

Naše arachnofauna tak ke dni 26. března 1999 čítá 813 druhů.

Na současný stav poznání dále uvádí check-list našich pavouků tato změna:

Heliophanus pouzdranensis Miller, 1958 = *Heliophanus lineiventris* Simon, 1868

JB & VR

Databáze

V tabulce »Druhy« si opravte následující přešlšel chyb:

Araneus strumi → *Araneus sturmi*

Araniella opistographa → *Araniella opisthographa*

Micrargus georgescue → *Micrargus georgescuae*

Pelecopsis paralella → *Pelecopsis parallela*

Savignia frontata → *Savignya frontata*

Phaeoecelus braccatus → *Phaeoecelus braccatus*

Sosicus loricatus → *Sosticus loricatus*

Jména nezapomeňte opravit v záznamech, které již vedete v tabulkách KartotXY. Ve sloupci Druh naleznete příslušný druh (pokud ho tam máte) pomocí povelu Ctrl F. Celé jméno označíte (pokud už označeno není) a klepnete na tlačítko s bleskem – rychlý filtr. Tím vyfiltrujete všechny záznamy. Je-li záznamů víc, klepnete Ctrl H – funkci najdi a nahrad'. Tabulátorem poskočíte na nahrad' a zapíšete správný tvar jména. No a ať to nahradí. Program se na konci ptá, jste-li si jisti! Odbouchněte to, ale pro jistotu klikněte v kterémkoliv záznamu na tlačítko vpravo od jména druhu. Když vám naskočí druhový seznam na příslušném jménu, je to v pořádku a neudělali jste žádný překlep.

Pokud si vedete seznam druhů i s popisy autorů a daty, má být správně ještě:

Talavera thorelli (Kulczyński, 1891) a *Philodromus collinus* C. L. Koch, 1835

V tabulce »Druhy« v databázi je tak 815 položek (nad počet druhů jsou poddruh *B. simillimus buchari* a forma *tuberosus* druhu *Oe. gibbosus*).

A zálohujte!!! Stávají se různé věci – vytopí vás sousedi, zaviruje se vám počítač, zformátuje se vám hard-disk, celý počítač se složí... Je třeba s tím počítat a nenechat se zaskočit; přijít o databázi, do které budete ukládat několik let své celoživotní záznamy, by bylo zlé. Proto nejlépe pokaždé když uložíte nějaká data do databáze, pořídte si její záložní kopii. Pokud nemáte Zip-drive se stomegovou disketou, poslouží obyčejná disketa, na kterou se databáze zkomprimuje. Pokud nemáte žádný komprimační program, pošle vám V. Růžička manažer Windows Commander 3.01, který má silné komprimační možnosti (ZIP, ARJ a další), a dokáže zkomprimovat cokoliv i na více disket, kdyby se to na jednu nevešlo (menu: Soubory, Kompresse–mnohonásobný archiv). Nejlepší je střídát dvě záložní diskety (sady disket). Kdyby se v momentě, kdy budete komprimovat databázi z hard-disku na disketu, počítač vzňal, budete mít druhou záložní kopii lišící se jenom o jeden den ukládání.

VR & JD

Česká arachnologická bibliografie

- ABSOLON K. 1912a: Führer durch den Mährischen Karst. Carl Winiker, Brno, 271 pp.
ABSOLON K. 1912b: Průvodce Moravským krasem [A guide through Moravian Karst]. Barvič & Novotný, Brno, 210 pp. (in Czech).
BUCHAR J. 1974: Malá historie pavoučích států [A small history of the spider states]. *Živa* 22: 26–29 (in Czech).
BUCHAR J. & THALER K. 1998: Lycosidae from the high alpine zone of the Caucasus range, with comparative remarks on the fauna of the Alps (Arachnida: Araneae). *Linzer biol. Beitr.* 30 (2): 705–717.
DUMITRESCU M. & MILLER F. 1962: *Lessertiella dobrogica* n. gen. n. sp. Araignée endémique de la grotte « Peștera Liliecilor della Gura Dobrogei » (Aranea). *Čas. Čs. Spol. ent.* 59: 165–173.
KOLEŠKA Z. 1988: Seznam biografii československých entomologů: Nosek Antonín. *Zprávy Čs. spol. entom.* 24 (10): 344–345 (in Czech).
NOSEK J. 1898: Vzácni pavouci okolí pražského [Rare spiders of Prague's surroundings]. *Vesmír* 27: 283 (in Czech).
PEKÁR S. & KRÁL J. 1998: Mravčíky – pozoruhodná skupina myrmekofilných pavúkov. Zodariid spiders – the remarkable group of myrmecophagous spiders. *Živa* 46: 173–174 (in Slovak, English summary).
RŮŽIČKA V. (ed.) 1998: Pavouci jihovýchodní Moravy. Spiders of southeastern Moravia. *Sborník Přírodovědného klubu v Uh. Hradišti* 3: 23–35 (in Czech, English summary).
RŮŽIČKA V. 1999: O pojmech „vzácný“ a „ohrožený“. On the “Rare” and on the “Threatened” concept. *Ochrana přírody* 54: 50–54 (in Czech, English summary).
RŮŽIČKA V. 1999: The first steps in subterranean evolution of spiders (Araneae) in Central Europe. *Journal of Natural History* 33: 255–265.
RŮŽIČKA V. & HOLEC M. 1998: New records of spiders from pond littorals in the Czech Republic. *Arachnol. Mitt.* 16: 1–7.

TRPÁK P. 1964: Šumavská zvířena [Fauna of Šumava Mts.]. *Ochrana přírody* 19: 78–80 (in Czech).

WANKEL H. 1856: Ueber die Fauna der mährischen Höhlen. *Verhandlungen des zoologisch-botanischen Vereins in Wien* 6: 467–470.

Naše internetová stránka

Na vydařeném výjezdním semináři naší sekce na Křivoklátě, inspirovan obsáhlou přednáškou P. Kasala o Internetu, vyřkl L. Klimeš ideu prezentovat Arachnologickou sekci České společnosti entomologické na Internetu. Neprodleně byly shromážděny první podklady a L. Klimeš první verzi stránky připravil. Naleznete ji na adrese

<http://www.butbn.cas.cz/klimes/arachno/>

Stránka zatím obsahuje náš adresář, soupis našich druhů pavouků a sekáčů a naši bibliografii těchto skupin. Jakmile je už návrh, snaže se dělat protinávry. Jakékoliv nápady v tomto směru jsou, samozřejmě, velmi vítány! Na stránce budou prezentovány ty údaje, které vy tam dodáte. Na adresář mohou navazovat individuální prezentace jednotlivých členů. Kdo má zájem, pošlete do Třeboně (klimes@butbn.cas.cz) stručnou charakteristiku svou a toho, co děláte, text i s obrazovou dokumentací. Text posílejte v angličtině. Za jazykovou správnost si ručí každý sám. Vše pošlete jako attachment k e-mailu, nebo na disketě, v MS-Wordu či v rtf-formátu.

Opětovně doporučujeme vaší pozornosti soubornou celosvětovou stránku s informacemi o arachnologii na adrese „www.ufsia.ac.be/Arachnology/Arachnology.html“. Je tam mnoho informací, mezi nimi i informace o arachnologických společnostech. Z evropských zemí představují check-listy svých pavouků Belgie, Dánsko a Portugalsko. Ovšem tak komplexní informaci jako my (adresář arachnologů, check-listy druhů i národní bibliografie) nenabízí nikdo.

Naši pavouci

Knih z pera J. Buchara s fotografiemi A. Kůrky je po mnoha letech čekání na světě. A je krásná. V čtivém textu je leckomu pochvalnou zmínkou udělána radost, autor textu vzpomněl vzdát čest i paní Emě, která mnohým z nás v počátcích našich arachnologických bádání pomáhala. Přílohou desátého čísla Pavouka je rejstřík k této knize, který se jakýmsi nedopatřením vydavatelství do knihy nedostal. Zkontroloval ho pro nás položku po položce J. Erhart. Při kontrolování také našel chybičky, které se do textu vloudily při zavádění nových českých jmen, která jsou ovšem velmi potřebná. Rodový název „punčoškář“ pro rod *Coelotes* řeší například zapeklitou situaci, při níž je bývalý „pokoutník“ v čeledi cedivkovitých, ač „cedítka“ nemá. Ale pak už na straně 40 měl být uveden „punčoškář zemní“, a nikoliv postaru „pokoutník zemní“. Pro čeleď Liocranidae je vytvořen český termín „zápředkovití“. A tu pak má být v textu na straně 127 napsáno: „Jako druhý příklad uvedeme zápředku domácí (*Liocranum rupicola*)“, a nikoliv „zápředníka domácího“, jak jsme zvyklí postaru. Obdobně má být na straně 145 napsáno, že tvarem těla se druhý rodu

Tibellus zcela vymykají z představy o normálním „listovníkovi“, a nikoliv „běžníkovi.“ Chybou tiskárny či redakce jsou fotografie zavázané do vazby, přičemž mezi nimi je bohatý půlcentimetr využitelného místa.

Velmi vydařený je obal knihy s krásným pohledem do očí slíďáka. Jistě se potvrdí stará zkušenost, že kniha o pavoucích si své čtenáře bez problémů najde a je i dobrým obchodním artiklem. Pokud ji snad ještě nemáte, rychle si ji sežeňte. Nebude!

No a kdo jiný by se měl zasazovat o používání nových českých názvů, než členové Arachnologické sekce? První pěkné příležitosti pro jejich prověřování budeme mít při letošních exkurzích!

P. S. Rejstřík byl již i vydavatelstvím dotištěn, do nyní prodávaných knih je vložen a snad má být přílohou nového čísla Živy.

Exkurze

Morava

26.–30. května 1999. Exkurze bude zaměřena na průzkum chráněných území Přerovska, východní poloviny Kroměřížska a západního okraje Vsetínska, kde je na mapě arachnologické prozkoumanosti České republiky největší souvislá bílá díra. Navštívíme devonské vápence, lužní lesy v nivě Moravy, okraj Hranického propadání, jedlobukové palesy Hostýnských vrchů, hradní zříceniny, skály a lesní sutě... Můžeme si zasbírat i na březích šterkoven u Zahnilic, v zámeckém parku v Kroměříži, na pastvinách u Vsetína nebo v zoologické zahradě Lesná u Zlína.

Ubytování bude zajištěno někde v okolí Bystrice pod Hostýnem. Přihlášky pošlete, prosíme, do 5. dubna P. Bezděčkovi. Bližší informace obdrží pouze přihlášení zájemci.

Východní Čechy

25.–27. června 1999, východní část Východočeského kraje. Ubytování budeme na chalupě v Dolním Jelení. Exkurze bude směřovat do neprozkoumaných čtverců 5864, 5865, 5964, 5965, 6064 a 6065 v okrese Ústí nad Orlicí. Podle předběžného výběru lokalit budou zastoupena stanoviště: letité bukojedlové porosty, rašelinné louky, inverzní údolí, slepá ramena Orlice a staré opukové lomy. Přihlášky poštou i telekomunikačními médii přijímá J. Dolanský (pozor na změnu telefonního čísla domů – viz adresář v tomto čísle Pavouka).

Saaristoa firma (O. P.-Cambridge, 1905)

Kolega Theo Blick shromažďuje veškeré údaje o druhu *Saaristoa firma* (O. P.-Cambridge, 1905). Od nás jsme mu upřesnili údaje ze sběrů a publikací J. Buchara a V. Růžičky, odkaz na Millerův klíč a na práci Dr. Šmahy (Šmaha & Chytrý 1995). Máte-li jakékoliv další, publikované či nepublikované údaje, pomozte mu. Ve výpisu jsme uvedli: obec, lokalitu, čtverec síťového mapování, nadmořskou výšku, datum, počet samců, samic a juvenilních, poznámky o stanovišti a literární odkaz (či sbírku).

Dr. Theo Blick, Heidloh 8, D-95503 Hummeltal, DEUTSCHLAND.

e-mail: Theo.Blick@t-online.de

Arachnologická hymna

Pierre Bonnet (překlad S. Štípková, P. Kasal)

1. Vy na-ši mi-lí pa-vou-ci jak má-me Vás rá-a-di,
2. Jen vzhů-ru do hor do kop-ců, le-sů, ste-pí, mo-čá-lů
3. Svou lu-pu k ru-ce vždy-cy měj a pak je hned proz-kou-mej

vy ští-ří, štír-ci, se-ká-či vždy po-tě-ší-te-e nás.
a pro-zkou-mej-te ryb-ní-ky pro-pá-trej-te kra-ji-nu.
hla-vo-hrud', o-či, ku-sa-dla a e-pi-gy-ny, ma-ka-dla,

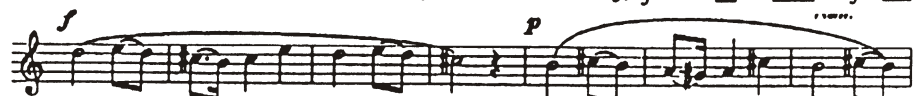
A ja-ký záz-rak jsou kři-žá-a-ci a ja-ká krá-sa scor-pi
Sbí-rej-te po-tvůr-ky ty ko-lem, na-plň-te zku-mav-ky své
a když bys ta-dy roz-díl na-a-šel druh no-vý máš, jsi je-ho

o-ni - i - i - i - i - di. Vši-chni a-rach-no-lo-go-vé zpí - va - jí
al-ko-ho-o-o-lem. Jem-ně však vždy chy-tej-te je o - patr-
ob-je-ví - i - i - i - tel pak rych-le jdi a ne-vá-hej po-jme-nuj

a ob-dí-vu-jí pa-vou-ky, štír-ky, se-ká-če ó, jak jsou šar-mant-ní.
ně, chy-tej-te je, jen po-zor nož-ky, ma-ka-dla, jen ne-po-škod'-te je.
ho, poj-me-nuj ho, své jmé-no je-mu i-hned dej, jsi ta-tí-nek je-ho.

Tra - la - la - la - a, la - a - la Tra - la - la - la - a, la - a -

Allegro ma non troppo *pp*

la Hle-dej-te, hle-dej-te, hle-dej-te hej vši-chni lov-ci

p *ff*

pa-vou-ků, hle-dej-te, hle-dej-te, hle-dej-te pa-vou-ci jsou ta-dy, jsou ta-dy,

Largo *Vivo*

jsou ta-dy, jsou tu, pa-vou-ci jsou ta-a-dy.

18. Evropské arachnologické kolokvium

Možná jste se marně pokoušeli „dovolat“ prostřednictvím e-mailu Petra Gajdoše. Jejich server od konce února nefungoval. Teď již by mělo být spojení v pořádku, ale zpráva přišla z adresy: nrukajd@savba.savba.sk.

Číslo účtu uvedené na druhém oznámení neplatí. Pro zaplacení záloh platí číslo účtu: 153036-012/0200, var. symbol 1197

Banka: VÚB (Všeobecná úverová banka) Bratislava-mesto, nám. SNP 14, 815 71 Bratislava, SLOVENSKO

Název účtu: Ústav krajinej ekológie SAV

Nezapomeňte uvést Vaše jméno a identifikaci „18th European Colloquium of Arachnology.“

Pokud jste se ještě nepřihlásili, učinite tak. Je to mimořádná příležitost, jak se ve vcelku „domácím prostředí“ zúčastnit mezinárodní konference a setkat se s evropskými arachnology. A bude zapotřebí, aby mohla v plné síle zaznít česká verze arachnologické hymny, kterou nalézáte na těchto stránkách.

10. duben 1999

Dne 10. dubna 1999 se od 9.30 koná v Národním muzeu Arachnologický seminář. Připravte si jakákoliv sdělení, vezměte s sebou materiály k determinaci!

Dne 10. dubna 1999 v 11.30 budou v letohrádku v Opočně oddáni Lenka Nevoralová a Martin Kubec. Přejme jim hodně štěstí.

Členská základna

Jan Buchar Prof. RNDr. DrSc.	A ₁	lenne@prfdec.natur.cuni.cz
Dolanský Jan Mgr.	A	t.d. 040/640 19 50
Václav Ducháč RNDr.	A	vaclav.duchac@vsp.cz
Ivana Fenclová	A	fax: 019/723 76 04
Iveta Chvátalová Mgr.	A	chvatalovai@cmpharma.cz
Lenka Nevoralová Mgr.	A	lenne@prfdec.natur.cuni.cz
Vendulka Křížová	A	t.d. 0619/53 52 28 Krizova@prfl.osu.cz
Vlastimil Růžička	A	t.d. 038/635 70 42
Milan Řezáč	A	rezac@prfdec.natur.cuni.cz
František Zbytek RNDr.	A	č. p. 85, 790 57 Bernartice u Javorníku t.d. 0645/ 44 20 61 t.z. 0645/44 20 91-3

Redakční zpráva

Od desátého čísla budete dostávat zpravodaj Pavouk nsvázaný. Už to v redakci nestihnáme. Doporučujeme vám, navlékněte do jehly bílou nit, skrz tři vpichy ve hřbetu zpravodaje protáhněte nit jako osmičku a uprostřed zavažte na uzel. Tak se vám listy nerozsypou, a bude to hezky vypadat.

Pavouk. Zpravodaj Arachnologické sekce České společnosti entomologické. Číslo 10.

Vydává: Arachnologická sekce České společnosti entomologické.

Odpovědný redaktor: RNDr. Vlastimil Růžička, CSc.

Adresa redakce: Entomologický ústav AV ČR, Branišovská 31, 370 05 České Budějovice.

Zpracováno editorem WordPerfect, vytištěno písmem Times New Roman.

Titulní strana: Druhy rodu *Hersilia* z orientální oblasti (BAEHR & BAEHR 1993).

Vychází nepravidelně. Toto číslo vychází v březnu 1999.